

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-32

Landbouw- en Visserijraad

Nr. 378

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 19 januari 2010

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹, heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit naar aanleiding van de brief van 8 januari 2010 inzake de Geannoteerde agenda Landbouwrapport januari 2010 (Kamerstuk 21 501-32, nr. 376).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 18 januari 2010. Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Atsma

De griffier van de commissie,
Dortmans

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, Schreijer-Pierik (CDA), Atsma (CDA), voorzitter, Poppe (SP), Waalkens (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Van der Ham (D66), Jager (CDA), Koopmans (CDA), Ormel (CDA), Van Velzen (SP), Samsom (PvdA), Van Dijken (PvdA), Dibi (GL), Cramer (CU), Koppejan (CDA), Graus (PVV), Zijlstra (VVD), Neppéus (VVD), Jacobi (PvdA), Jansen (SP), Thieme (PvdD), Polderman (SP), Elias (VVD) en Linhard (PvdA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Mastwijk (CDA), Ten Hoopen (CDA), Luijben (SP), Tang (PvdA), Harbers (VVD), Koşer Kaya (D66), Bilder (CDA), Pieper (CDA), Biskop (CDA), Van Leeuwen (SP), Eijssink (PvdA), Depla (PvdA), Vendrik (GL), Ortega-Martijn (CU), Schermers (CDA), Brinkman (PVV), Ten Broeke (VVD), Vacature (VVD), Blom (PvdA), Kant (SP), Ouwehand (PvdD), Lempens (SP), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD) en Van Dam (PvdA).

I VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIE

Inhoudsopgave	Blz.
Inleiding	2
Spaans Voorzitterschap	2
Landbouw	3
Visserij	4
– TAC's en quota	4
– Voorkomen van de import van illegaal gevangen vis	5
– Pulsvisserij	5
– Blauwvintonijn	8
– Doornhaai	8
– Aanlanden bijvangsten	8
– Aquacultuur	8

Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de agenda en bijbehorende stukken ten behoeve van de Landbouw- en Visserijraad van 18 januari 2010.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad van 18 januari 2010. Daarbij hebben de leden van de VVD-fractie enkele vragen. Ook hebben de leden van de VVD-fractie naast deze agenda nog enkele aanvullende vragen.

De leden van de fractie van de PvdD hebben met instemming kennisgenomen van de uitvoering van de aangenomen moties die vóór de afgelopen Landbouw- en Visserijraad zijn ingediend. Zo bedanken de leden van de fractie van de PvdD u voor uw pleidooi om de Europese wateren te sluiten voor visserij op de blauwvintonijn en voor het niet steunen van de derogatiemogelijkheid bij de inperking van het gebruik van niet-humane primaten voor dierproeven.

Spaans voorzitterschap

Het Spaans voorzitterschap heeft verschillende onderwerpen op de agenda gezet voor de komende maanden, zoals de toekomst van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), de rol van vrouwen op het platteland en de concurrentiekracht van de landbouw in de keten, zo constateren de leden van de CDA-fractie. Voor wat betreft de toekomst van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid is het van groot belang om de discussie hierover verder te voeren in de aanloop naar de verwachte mededeling in juli of september van dit jaar. De leden van de CDA-fractie vragen welke specifieke beïnvloedingsmomenten Nederland nog heeft ten aanzien van toekomst van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid; zeker ook in het licht van het feit dat de groep van 22 lidstaten (alle lidstaten minus VK, ZWE, DK, NL en MAL) op initiatief van Polen mogelijk deze week opnieuw bijeen is om het debat over de toekomst GLB voort te zetten. Gaarne zien de leden van de CDA-fractie een toelichting op beide punten.

Ook zal tijdens het voorzitterschap van Spanje de nodige aandacht worden geschonken aan dierenwelzijn- en gezondheid. De leden van de CDA-fractie vragen welke inzet u pleegt ten aanzien van de vormgeving van de nieuwe Europese diergezondheidswet, die in de loop van 2010 meer vorm zal krijgen in de Europese Commissie.

De leden van de CDA-fractie gaan er van uit dat punten zoals het voorkomen van het ruimen van gezonde dieren middels inzet van vaccinatie en dus ook afzet van producten van geënte, gezonde dieren, afwezigheid van internationale regels voor het omgaan met Q-koorts, een gelijk Europees speelveld voor kostendeling tussen overheid en sector onderdeel van de inzet zullen zijn. Nog steeds ontvangen de leden van de CDA-fractie signalen dat Nederlandse veehouders nu nog steeds meer meebetalen aan de kosten van dierziektebestrijding dan in de meeste andere EU-lidstaten. Is dat ook uw beleving zo, vragen de leden van de CDA-fractie.

De leden van de VVD-fractie constateren, dat tijdens de Landbouw- en Visserijraad het Spaanse voorzitterschap een nadere toelichting zal geven op het werkprogramma en de Spaanse prioriteiten en ambities voor het komende half jaar. Het Spaanse voorzitterschap heeft de volgende prioriteiten aangewezen: toekomst van het GLB na 2013, de concurrentiepositie van landbouw en de agro-voedselindustrie en de rol van vrouwen in rurale gebieden. Heeft u inmiddels signalen wat de inzet van het Spaanse voorzitterschap ten aanzien van de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2013 zal zijn? Zo ja, bent u bereid deze informatie nu reeds met de leden te delen?

Landbouw

De leden van de CDA-fractie hebben uit recente publicaties van Europese Commissie en NMa/LEI vernomen dat boeren en tuinders onvoldoende in staat zijn de stijgende kosten, deels als gevolg van toenemende maatschappelijke eisen en regeldruk, door te berekenen. De leden van de CDA-fractie constateren onder andere dat sinds 1995 boeren en tuinders een kleiner deel van de koek krijgen ten gunste van handel, verwerking en retail. Bovendien blijkt dat prijsdalingen sneller worden doorberekend aan boeren en tuinders dan prijsstijgingen. Bij de consument werkt het net andersom. Kunt u aangeven of u deze opvattingen deelt? Uiterlijk eind 2010 zal de Europese Commissie verslag uitbrengen ten aanzien van de lopende onderzoeken. De leden van de CDA-fractie vragen welke specifieke beïnvloedingsmomenten Nederland nog heeft of zou moeten hebben. Kunnen bijvoorbeeld de resultaten van de hoorzittingen in de Tweede Kamer, die door de vaste commissie voor LNV op 11 en 17 februari 2010 over de Agronutriketen worden georganiseerd, hierbij worden ingebracht? En tenslotte welke status wordt voor de EU High Level Group Food Industry voorzien in de toekomst? De leden van de CDA-fractie vragen om helderheid omtrent deze punten. Ook hebben de leden van de CDA-fractie vernomen dat het Verenigd Koninkrijk een toezicht-houder voor de voedselketen gaat aanstellen per 4 februari 2010; kunt u een nadere toelichting geven op deze ontwikkeling?

Nederland heeft in een vroeg stadium al ideeën neergelegd over de toekomst van het GLB in de vorm van een houtskoolschets. De leden van de PvdA zijn dan ook verbaasd te begrijpen dat Nederland bij een aantal bijeenkomsten georganiseerd in G-22-verband over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid niet aanwezig is geweest. Kunt u die keuze toelichten?

U heeft schriftelijke vragen van lid Mastwijk van de CDA-fractie over tomaten uit Marokko beantwoord (Aanhangsel van de handelingen 1062, ontvangen op 21 december 2009). U geeft in uw antwoorden aan dat het effect van import van tomaten uit Marokko op de prijsvorming van tomaten moeilijk te bepalen is, maar dit u dit effect als zeer gering inschat. De leden van de VVD hebben signalen ontvangen dat bij verdere liberalisatie er wel ongelijke concurrentieverhoudingen ontstaan. Groenten en

fruit voldoen namelijk aan minder strenge normen inzake zorg voor het milieu en arbeidsmarktomstandigheden. Deelt u deze zorgen en bent u bereid dit onderwerp op de agenda te zetten en actie te ondernemen?

De leden van de VVD-fractie is verder nog niet duidelijk geworden hoe de € 24,5 miljoen waarmee Nederland van Brussel zijn melkveehouders in verband met de economische crisis mag ondersteunen, wordt uitgekeerd. Graag zouden de leden van de VVD-fractie toegelicht zien hoe dit bedrag precies besteed gaat worden.

De leden van de VVD-fractie willen meer duidelijkheid over de weigering van de Europese Commissie het exportquotum voor suiker te vergroten. Er is nu sprake van krapte op de wereldmarkt en er is sprake van hoge suikerprijzen. Kunt u uitleggen hoe u hier in staat? Bent u bereid dit op Europees niveau nog eens aan de orde stellen?

De leden van de PvdD-fractie vragen u aan te geven hoe het verdere verloop van de herziening ten aanzien van de Dierproevenrichtlijn zal zijn. De leden van de PvdD-fractie willen bovendien graag duidelijkheid krijgen over de uitfasering voor het gebruik van niet-humane primaten. Kunt u aangeven welke termijn daarvoor in de huidige voorstellen is voorzien en wat het kabinetsstandpunt daarover is?

Visserij

Total Allowable Catches (TAC's) en quota

De leden van de CDA-fractie willen hun waardering uitspreken voor uw inzet en de door u behaalde resultaten in het kader van de vangsthoeveelheden voor de visserij in 2010 en met name ook ten aanzien van de hoeveelheid zeedagen.

Met betrekking tot de vaststelling van de vangsthoeveelheden voor de visserij in 2010 vragen de leden van de van de fractie van de PvdD hoe de Total Allowable Catches (TAC's) van de bestanden waar weinig of geen informatie over beschikbaar is (over het algemeen) met 10% zijn gedaald, terwijl de Europese Commissie 15% had voorgesteld. Kunt u toelichten hoe dit resultaat tot stand is gekomen?

In de afgelopen ronde onderhandelingen over de vangstquota heeft het gebrek aan gefundeerde gegevens wederom een rol gespeeld. Dat was bijvoorbeeld het geval bij de geassocieerde bestanden. De Europese Commissie heeft erop gewezen dat het verkrijgen van wetenschappelijke gegevens steeds verder bemoeilijkt wordt door een gebrek aan betrouwbare data van de vissers over aanlandingen, bijvangst en visserijinspanning. De leden van de PvdD-fractie wijzen erop dat de Europese Commissie bovendien heeft geconcludeerd dat vangstquota in het verleden gemiddeld 48% hoger lagen dan naar het oordeel van wetenschappelijke instanties in het kader van de voorzorgsaanpak duurzaam zouden zijn geweest.

De leden van de PvdD-fractie vinden dat, wanneer onvoldoende informatie beschikbaar is over een bepaald bestand, het voorzorgsprincipe moet worden gehanteerd bij de vaststelling van de toelaatbare vangsthoeveelheden. Deelt u dan ook de mening dat voor bestanden waar weinig of geen informatie over beschikbaar is, het volgen van het voorzorgsprincipe de beste handelwijze is? Bent u bereid daar in het vervolg namens Nederland voor te pleiten? De leden van de fractie van de PvdD ontvangen graag een toezegging op dit punt.

De leden van de PvdD-fractie hebben verder vragen over de wetenschappelijke quota voor vissers waar de Raad van de Europese Unie in 2010 mee wil werken. Dit betekent dat vissers, die meedoen aan onderzoek en daardoor vis vangen, die vangsten niet hoeven af te trekken van hun quotum. Kunt u aangeven op welke wijze u invulling geeft aan dit besluit en hoe de totale vangst dan wordt gecontroleerd? Mogen de leden van de PvdD-fractie ervan uitgaan dat op schepen, die in het kader van onderzoek vis vangen die niet wordt geteld voor de vangstquota, altijd onafhankelijke waarnemers aanwezig zijn? Hoe voorkomt u dat er in totaal meer vis gevangen wordt dan volgens de vastgestelde quota is toegestaan?

Voorkomen van de import van illegaal gevangen vis

De leden van de CDA-fractie kunnen zich goed vinden in de nu getroffen maatregelen die voortvloeien uit de op 1 januari 2010 in werking getreden Europese Verordening die betrekking heeft op illegale, niet gerapporteerde en ongereguleerde visserij. De leden van de CDA-fractie zullen wel de uitvoering in de praktijk kritisch blijven volgen. Wat dit laatste betreft vragen de leden van de CDA-fractie aandacht voor de garnalensector, die hun gevangen garnalen in derde landen laten pellen. De leden van de CDA-fractie willen u verzoeken om u in Europees verband in te zetten voor een praktisch uitvoerbare regeling voor deze grijze garnalen zonder onnodig veel administratieve lasten. De leden van de CDA-fractie ontvangen op dit punt graag uw reactie.

Pulsvisserij

De leden van de CDA-fractie willen weten wat uw reactie op het op 14 december 2009 door u aan de Kamer gezonden ICES-rapport over de pulsvisserij (29 675, nr. 90) is. De leden van de CDA-fractie hebben vragen over de totstandkoming van dit rapport en de rol van Imares. Waarom is er geen klankbord geformeerd met mensen uit de wetenschap en de praktijk die de door Imares gevolgde onderzoeksmethodiek en resultaten nog eens kritisch kon bekijken voordat deze gepubliceerd werd? De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het lijkt alsof het rapport zo Europa is ingeslingerd. Met alle negatieve gevolgen van dien, want inmiddels is er vanuit de praktijk zeer fundamentele kritiek op de onderzoeksresultaten geleverd. De door Imares uitgevoerde proeven zouden slecht zijn gepland en afgesteld op de praktijk van de reguliere visserij. Zo zouden de proefdieren acht maal zwaardere dosis hebben gekregen dan in de praktijk gebruikt wordt en dan ook nog met een hoger spanningsniveau. Tenslotte zouden de conclusies over meer bijvangsten (238% meer kabeljauw) er volledig naast zitten. In plaats daarvan zou er juist 28% minder kabeljauw worden gevangen dan met een conventionele boomkor. De leden van de CDA-fractie vragen hoe Nederland nu in EU-verband gaat reageren op dit onderzoek? Dreigt met dit onderzoek de pulsvisserij als enige duurzaam alternatief voor de traditionele boomkorvisserij niet weer op achterstand gezet te worden, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Wat betekenen de uitkomsten van dit rapport voor het besluitvormingstraject over de Europese verordening, die een generieke toelating van pulsvisserij mogelijk moet maken? Blijft anderhalf jaar nog steeds haalbaar?

De leden van de CDA-fractie vragen of u bereid bent om te bevorderen dat er zo spoedig mogelijk vervolgonderzoek komt waarmee de nu ontstane discussiepunten over mogelijk negatieve aspecten van pulsvisserij, snel uit de wereld worden geholpen. De leden van de CDA-fractie willen graag uw reactie op dit punt.

Verder vragen de leden van de CDA-fractie of u ook mogelijkheden ziet om de beperking dat slechts 5% van de vissersvloot gebruik mag maken

van pulsvisserij de komende tijd wat op te rekken. Werken met pulsvis-
tuigen blijkt niet alleen een alternatief te zijn voor de traditionele boom-
korvisserij maar ook de garnalensector ziet mogelijkheden om met een
eigen specifiek pulsvistuig te werken. Omdat het hier om een heel andere
puls gaat, zou dit wellicht een argument kunnen zijn om dit buiten het 5%
criterium te laten vallen. De leden van de CDA-fractie zien graag uw
reactie op deze punten tegemoet.

Dan hebben de leden van de CDA-fractie nog enkele vragen met betrek-
king tot de Nederlandse praktijk van pulsvisserij. De tijdelijke ontheffing
voor gebruik van een pulsvistuig is nu met anderhalf jaar verlengd. Echter,
ondernemers zullen alleen overgaan tot zo'n investering van circa
€ 300 000,- als ze voldoende tijd krijgen om de investering terug te
verdienen. Anderhalf jaar is dan naar mening van de leden van de
CDA-fractie tekort. Kunt u aangeven of u bereid bent om binnen de
bestaande budgettaire kaders de mogelijkheden te onderzoeken om
vissers die nu besluiten om te investeren in een pulsvistuig, een financiële
garantstelling te bieden waardoor het door hen geïnvesteerde kapitaal in
een pulsvistuig, zoveel mogelijk gegarandeerd is? Dus de garantie dat de
overheid een financiële tegemoetkoming geeft in de investeringkosten
wanneer onverhoopt mocht blijken dat er na anderhalf jaar niet gevestigd zou
mogen worden met het aangeschafte pulsvistuig. (Op dit moment zijn er
nog maar drie pulsvisstuigen operationeel.)

Als maximaal 5% van de Nederlandse vloot gebruik mag maken van puls-
vistuig (20 van de ca. 400 Nederlandse vissersschepen), hoe vindt dan de
verdeling plaats over de verschillende vissersschepen (grote kotters,
eurokotters, garnalenvissers, etc.) zo vragen de leden van de CDA-fractie.
Kunt u hierop een nadere toelichting geven? Ook vragen de leden van de
CDA-fractie welke voorwaarden verbonden zijn aan het honoreren van
aanvragen voor het gebruik van een pulsvistuig en welke eisen stelt u aan
de termijn waarbinnen het pulsvistuig ook daadwerkelijk operationeel is?
De leden van de CDA-fractie willen dat voorkomen moet worden dat er
straks wel twintig aanvragen liggen om gebruik te mogen maken van
pulsvisstuigen, maar dat er een beperkt aantal ook daadwerkelijk gebouwd
en ingezet gaan worden, o.a. vanwege de investeringsrisico's.

De leden van de CDA-fractie willen weten in hoeverre de Nederlandse
overheid er op toe ziet dat er gelijke voorwaarden en specificaties gaan
gelden voor de verschillende varianten van pulsvisserij systemen die nu
op de markt worden gebracht. De leden van de CDA-fractie krijgen
berichten dat er een wildgroei dreigt te ontstaan van verschillende
systemen die niet allemaal even deugdelijk op hun werking en effecten op
natuur en milieu zijn onderzocht (waaronder de zogenoemde SumWing).
Deelt de u de opvatting van de leden van de CDA-fractie dat aan alle op de
markt te brengen varianten dezelfde eisen op het gebied van duurzaam-
heid dienen te worden gesteld? Zo, ja welke maatregelen heeft u
genomen om dit ook in de praktijk te waarborgen? Deze leden ontvangen
graag uw reactie op deze punten.

De leden van de PvdD-fractie constateren dat na de aanvullende onder-
zoeken door IMARES, die inmiddels beoordeeld zijn door ICES, er nog
steeds veel kennislacunes blijken te bestaan. ICES concludeert dat de
onderzoeken van IMARES weliswaar een waardevolle stap vormen in de
evaluatie van de ecosysteemeffecten van de pulskor, maar dat er nog
steeds geen conclusies kunnen worden getrokken over de precieze impact
van de pulsvisserij op het ecosysteem. De elektrische pulsen kunnen
kabeljauw en mogelijk andere rondvissen die zich in de nabijheid van het
vistuig bevinden beschadigen en zelfs doden, zo stelt ICES. Hierover
hebben de leden van de PvdD-fractie al eerder hun zorgen geuit. Hoe

beoordeelt u deze schadelijke effecten voor kabeljauw en andere rondvissen nu? De leden van de PvdD-fractie wijzen met nadruk op het oordeel van onderzoeker Norman Graham van het Institute of Marine Research in Bergen, Noorwegen¹. Graham vindt dat vanwege de hogere vissterfte van kabeljauw als gevolg van de pulsen, geen toestemming gegeven zou moeten worden voor vissen met de pulskor. Ook onderzoeker Mike Been van het Marine Laboratory in Aberdeen, Schotland, waarschuwt voor dit effect en zegt dat er met een eventuele introductie van de pulsvisserij heel voorzichtig moet worden omgegaan.

Uit het ICES-rapport blijkt verder dat in de laboratoriumonderzoeken een minder grote variëteit aan sterktes is onderzocht dan gedefinieerd in de ontheffing waar Nederland gebruik van maakt voor de toepassing van de pulskor. De leden van de PvdD-fractie maken zich daar zorgen over en vraagt u welke variëteit aan sterktes u precies toestaat in de praktijktoepassing van de pulskor. Is dat de variëteit zoals gedefinieerd in de ontheffing, of is dat de variëteit aan sterktes zoals onderzocht door IMARES? De ICES-onderzoekers wijzen erop dat de resultaten de laboratoriumonderzoeken niet zomaar kunnen worden vertaald naar de daadwerkelijke visserij. Hoe gaat u om met die constatering?

De leden van de PvdD-fractie maakt zich grote zorgen over de opmerking van ICES dat vanwege «commerciële geheimhouding» de karakteristieken van de pulsen zoals frequentie, duur en voltage niet vrij beschikbaar zijn wat een goede beoordeling van de impact van de pulsen op doelsoorten en niet-doelsoorten in de weg staat. Kan u reageren op deze opmerking?

De leden van PvdD-fractie zien in aansluiting op ICES nog geen ruimte voor een deugdelijk advies over de mogelijke toepassing van de pulskor. Sterker nog, de leden van de PvdD-fractie staan zeer kritisch ten opzichte van de ecosysteem-effecten van de pulskor en vinden dat deze techniek niet als duurzaam kan worden aangemerkt. Ondanks de nu nog openstaande vragen en kritische opmerkingen van deskundigen lijkt het kabinet echter in te zetten op een definitieve goedkeuring van de pulskor, getuige de uitspraken van uw Directeur Visserij, verschenen op 22 december 2009 in Visserijnieuws². Dat vinden de leden van de PvdD-fractie op z'n zachtst gezegd verbazingwekkend. Het kan niet zo zijn dat u de keuze voor de pulskor in feite al heeft gemaakt, terwijl het onderzoek naar de score op ecosysteemeffecten en dierenwelzijn nog onvoldoende duidelijkheid heeft kunnen bieden. Wat is voor u leidend: werkelijke duurzaamheid of de stimulering van nieuwe technieken, ongeacht hun precieze effecten, om maar te kunnen blijven vissen?

De leden van de PvdD-fractie willen duidelijkheid over het gebruik van de ontheffing de komende anderhalf jaar, en wil van u weten wat uw precieze inzet ten aanzien van de pulskor zal zijn in de komende periode. Nu alvast onderhandelen met de Europese Commissie over de definitieve goedkeuring van de pulskor is wat de leden van de PvdD-fractie betreft onbestaanbaar. De leden van de PvdD-fractie zien graag dat u toezegt, dat u deze onderhandelingen stopzet.

De leden van de PvdD-fractie willen u er nogmaals op wijzen dat de intens schadelijke boomkorvisserij intussen gewoon plaats blijft vinden. Ook als er geen alternatief voorhanden is, is de schade die de boomkorvloot berokkent aan het bodemleven veel te groot om toe te blijven staan. De leden van de PvdD-fractie pleiten ervoor om hoe dan ook een einde te maken aan de schadelijke effecten van de boomkorvloot in het belang van het broodnodige herstel van de biodiversiteit in onze zeeën. Gezien de grote ecologische en economische waarden van de Noordzee en de noodzaak deze ook voor toekomstige generaties in stand te houden verzoeken

---

¹ Zie artikel in visserijnieuws van 22 december 2009.

² Zie artikel in visserijnieuws van 22 december 2009.

de leden van de PvdD-fractie u dan ook met klem om tenminste in de beschermde gebieden in de Noordzee de boomkorvisserij zo snel mogelijk te verbieden. Kunt u aangeven of u bereid bent aan dit verzoek te voldoen? Als u nog steeds van mening bent dat boomkorvisserij in beschermde gebieden kan plaatsvinden, kunt u dan toelichten wat u hoopt te bereiken met het beschermen van gebieden als er geen voorwaarden aan gebruik worden gesteld?

Blauwvintonijn

De leden van de PvdD-fractie vragen of u kunt aangeven welke de conclusies en insteek van de Raad van de Europese Unie zijn over de eventuele toetreding van de EU tot het verdrag voor de instandhouding van de zuidelijke blauwvintonijn, een besluit dat op de afgelopen Landbouw- en Visserijraad als A-punt was geagendeerd? Was dit gebaseerd op een zorg over de instandhouding van de blauwvintonijnpopulatie en hoopt de Raad hierdoor voor effectievere bescherming te kunnen zorgen? Zo ja, wat zijn in het kader van dit verdrag de mogelijkheden tot bescherming van deze ernstig bedreigde vissoort? U schrijft in uw brief dat de Europese Commissie het voorstel voor het sluiten van de Europese wateren voor visserij op de blauwvintonijn niet heeft overgenomen. Kunt u aangeven welke landen wel voelden voor dit Nederlandse voorstel. Welke mogelijkheden u ziet om de komende tijd medestanders te zoeken voor het standpunt? Dit mede gelet op de zeer zorgelijke situatie waarin de blauwvintonijn zich bevindt en het feit dat sluiting van de Europese wateren voor de vangst van deze vissoort een maatregel moet zijn die de EU moet en kan treffen. De leden van de PvdD-fractie wijzen u op de grote ecologische waarde van deze soort en vraagt u op welke wijze u de komende tijd uitvoering zal geven aan de aangenomen motie op dit punt.

Doornhaai

De leden van de PvdD-fractie constateren dat u heeft voorgesteld de bijvangst van doornhaai voor 2010 op nul te stellen. Dat is conform de aangenomen motie van de leden Ouwehand en Waalkens (21501-32, nr. 369). De Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie hebben echter aangegeven deze weg pas in 2011 te willen inslaan. U schrijft zelfs dat dit slechts een intentie is in een verklaring van Raad en Commissie. Dat vinden de leden van de PvdD-fractie wel erg mager, zeker gezien het haaienactieplan van de Europese Commissie. Hoe beoordeelt u deze intentieverklaring, terwijl er een harde afspraak had moeten liggen? Graag vernemen de leden van de PvdD-fractie van u bovendien de huidige stand van zaken met betrekking tot eventuele bijvangsten van doornhaai door Nederlandse schepen en op welke wijze u deze denkt te gaan reduceren naar nul in 2010?

Aanlanden bijvangsten

De leden van de PvdD-fractie hebben tot hun teleurstelling niets terug gelezen over het verplicht laten aanlanden van de bijvangst, terwijl naar hun mening, de afgelopen Landbouw- en Visserijraad daar toch zeker een mooi moment was voor geweest. Graag vernemen de leden van de PvdD-fractie van u op welke manier u uitvoering zal geven aan de aangenomen motie Ouwehand (32 201, nr. 5) om zich in Europees verband in te zetten tot het verplicht laten aanlanden van bijvangsten.

Aquacultuur

De leden van de PvdD-fractie constateren dat tijdens het algemeen overleg Verduurzaming aquacultuur in Nederland op 30 september 2009

(22 112, nr. 945) door u een toezegging is gedaan om het Europese actieprogramma met betrekking tot een strategie voor duurzame kweek aan de Kamer te zenden. De termijn was hiervoor gesteld op 1 januari 2010. Waar blijft dit rapport? De leden van de PvdD-fractie verzoeken u het rapport vóór 19 januari 2010 alsnog aan de kamer toe te zenden. Als dit niet mogelijk is, zou u dan willen aangeven op welke termijn dit dan wel gaat gebeuren?

II REACTIE VAN DE MINISTER

Inleiding

Op 18 januari 2010 vindt in Brussel de volgende vergadering van de Raad van ministers voor Landbouw van de Europese Unie plaats. Ik zond u op 8 januari 2010 de geannoteerde agenda van deze bijeenkomst, samen met mijn inzet per agendapunt.

In deze brief geef ik u de antwoorden op de vragen uit het verslag van het schriftelijk overleg van 14 januari jl.

Spaans Voorzitterschap

Europese Diergezondheidswet

De leden van de fractie van het CDA vragen mij welke inzet ik pleeg bij de vormgeving van de nieuwe Europese diergezondheidswet die in de loop van 2010 meer vorm zal krijgen in de Europese Commissie. In het kader van het nieuwe Europese diergezondheidsbeleid wil ik de nadruk leggen op de volgende punten:

- *Preventie* op basis van risicoanalyse en *bio-security*;
- *Flexibele bestrijding van dierziekten*. Een dynamische en proportionele benadering van dierziektebestrijding is voor mij zeer belangrijk.
- *Harmonisatie van de kostenverdeling*.
De discrepanties die bestaan tussen de kostenverdeling van monitoring en bestrijding van dierziekten in de verschillende lidstaten veroorzaakt marktverstoring. Ik onderschrijf daarom het belang van harmonisatie van de kostenverdeling. Het Nederlandse principe is dat iedereen die inkomen genereert uit de veehouderij, meebetaalt aan de kosten voor monitoring en bestrijding van dierziekten.
- *Monitoring en data management*. Dit is erg belangrijk voor vroege identificatie van problemen.
- *Differentiatie in diergezondheidsbeleid*. Nederland wil graag een gedifferentieerd diergezondheidsbeleid voor bijvoorbeeld hobbydieren en dieren in natuurgebieden.
- *Vaccinatie*. Vaccinatie is een belangrijk instrument bij preventie en bestrijding van dierziekten. De invloed van vaccinatie op internationale handel zou geminimaliseerd moeten worden.

Voor de problematiek rond Q-koorts heb ik zowel bij de Wereldorganisatie voor Diergezondheid (OIE) als de Europese Commissie aandacht gevraagd. In februari zal ik op de Landbouwrapport aandacht vragen voor de situatie rondom Q-koorts, en specifiek voor de status van deze dierziekte op Europees niveau. Ook organiseer ik in februari een internationale conferentie georganiseerd, in samenwerking met de European Food Safety Authority (EFSA) en de European Center for Disease Control (ECDC).

Landbouw

Toekomst Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

De leden van de CDA-fractie hebben gevraagd naar de beïnvloedingsmomenten die Nederland heeft ten aanzien van de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Er zullen naar mijn oordeel – evenals in het afgelopen jaar – ook in het komende jaar de nodige beïnvloedingsmomenten zijn op dit terrein. Sinds de presentatie van de «houtschoolschets Europees landbouwbeleid 2020» in september 2008 tijdens de informele Landbouwwraad van Annecy, heb ik het Nederlandse standpunt over de toekomst van het GLB op diverse momenten in de Raad en in bilaterale gesprekken met Europese collega's en de Commissie uitgedragen. Dat er nu brede steun in de EU is voor het belonen van maatschappelijke waarden («public goods») die de landbouw levert, is naar mijn stellige overtuiging mede het gevolg daarvan. Naar verwachting zal de nieuwe Landbouwcommissaris in de tweede helft van 2010 een Mededeling presenteren over de toekomst van het GLB. De Nederlandse ideeën over de toekomst zullen door mij in de aanloop naar de presentatie van deze Mededeling doorlopend onder de aandacht van alle relevante partijen worden gebracht.

Nog deze maand organiseer ik in Den Haag een «high level» conferentie over de toekomst van het GLB. Ik heb daarbij alle lidstaten en de Europese Commissie uitgenodigd. De resultaten zal ik presenteren in de Landbouwwraad. Vanzelfsprekend zal ik voorafgaand daaraan uw Kamer informeren.

De leden van de PvdA-fractie vragen mij om een toelichting op de keuze om niet aanwezig te zijn bij de bijeenkomst van 22 EU-lidstaten in Parijs op 10 december 2009. Ik heb u mijn besluit daarover reeds toegelicht in het Algemeen Overleg van 9 december ter voorbereiding van de Landbouw- en Visserijraad van 14–16 december 2009. Het betreft de groep lidstaten die voorstander is van ingrepen in het zuivelbeleid, zoals het terugdraaien van de afgesproken jaarlijkse quotumgroei, die ik niet ondersteun. In tegenstelling tot de veronderstelling van de leden van de CDA-fractie komt de betreffende groep van 22 lidstaten deze week overigens niet opnieuw bijeen in Warschau. Het is mij niet bekend of zij überhaupt nog voornemens zijn bijeen te komen.

De leden van de VVD-fractie vragen of ik signalen heb over de inzet van het Spaanse voorzitterschap over de toekomst van het GLB ná 2013. In september 2009 heb ik in Madrid uitgebreid met mijn Spaanse collega en huidig Raadsvoorzitter Espinoza gesproken over het Spaanse voorzitterschapsprogramma. Vanzelfsprekend heeft zij daarbij aangegeven dat in het komende half jaar de inhoudelijke Spaanse wensen ondergeschikt zijn aan de rol die Spanje heeft als onafhankelijk voorzitter van de Raadsvergaderingen.

Tevens heeft zij mij toen meegedeeld dat de informele Landbouwwraad van Mérida van 1 juni 2010 gewijd zal zijn aan de toekomstige vormgeving van het markt- en prijsbeleid.

Op dat onderwerp zal dus naar mijn verwachting het accent liggen in de discussie over de toekomst van het GLB gedurende het Spaanse voorzitterschap.

Zuivel

De leden van de VVD-fractie vragen mij naar de besteding van de 24,5 miljoen euro die ter beschikking zal komen van de Nederlandse zuivelsector.

De uitvoeringsregelingen van de Europese Commissie die de kaders bepalen voor de besteding van deze middelen zijn op 15 december jl. bij

verordening door de Commissie vastgesteld. Daarin staat onder andere dat de lidstaten de Europese Commissie uiterlijk eind maart moeten informeren over de besteding van deze middelen, die uitgekeerd moeten worden vóór 30 juni 2010. Voor het eind van deze maand zal ik uw Kamer schriftelijk informeren over mijn besluit over de verdeling van deze middelen in Nederland.

Tomaten uit Marokko

De leden van de VVD-fractie vragen mij naar de situatie met betrekking tot tomaten uit Marokko. Zoals ik in mijn brief van 21 december 2009 (Aanhangsel van de Handelingen 1062) aan uw Kamer over dit onderwerp aangaf, heb ik net als de Europese Commissie, tot op heden geen aanleiding en bewijs gezien dat Marokko zich niet houdt aan de met de EU gemaakte afspraken. Tegen die achtergrond zie ik dan ook geen aanleiding om dit onderwerp te agenderen voor de Landbouwrapad. Voor wat betreft de vragen van de VVD-fractie over milieunormen en arbeidsomstandigheden in relatie tot verdere handelsliberalisatie, verwijs ik naar het kabinetsstandpunt over *non-trade concerns* en handelsbeleid (TK 2008–2009, 26 485, nr. 68.)

Suiker

De leden van de VVD-fractie willen meer duidelijkheid over de weigering van de Europese Commissie om het exportquotum voor suiker te verruimen. Veertien januari jl. is ook bekend geworden dat België heeft verzocht om agendering van dit onderwerp onder het agendapunt diversen tijdens de Landbouwrapad van 18 januari a.s. De EU mag op basis van de in de Wereldhandelsorganisatie (WTO) gemaakte afspraken jaarlijks maximaal 1,374 miljoen ton surplussuiker, dat boven het quotum is geproduceerd, naar derde landen exporteren. Ik heb begrip voor de afwijzing van de Europese Commissie om het exportquotum te verruimen tot boven deze WTO-limiet.

Dat zou immers kunnen betekenen dat de EU bindende WTO-afspraken schendt en daardoor het risico loopt op nieuwe handelsconflicten in WTO-verband. Nog daargelaten dat het ook de positie van de EU in de lopende WTO-ronde niet ten goede zal komen.

Voedselketen

De leden van de CDA-fractie vragen naar het doorberekenen van prijsdalingen en prijsstijgingen. Ik constateer dat de Mededeling van de Europese Commissie en de studies van NMA en LEI uitgebreide analyses weergeven met betrekking tot prijsontwikkelingen waaraan de CDA-fractie in de genoemde voorbeelden refereert.

De achterliggende factoren ten aanzien van de geconstateerde problemen, scherpe prijsfluctuaties, asymmetrische prijsontwikkelingen en verschuivingen in de margeverdeling tussen schakels in de keten, vormen een complex geheel. Het gaat hierbij naast marktperfecties ook om conjuncturele en structurele factoren, zoals meer waardetoevoeging in bepaalde schakels in de keten factoren, die niet het gevolg zijn van imperfecties in de markten.

In de Mededeling van de Commissie wordt een integraal beeld geschetst en een Europees kader geboden. De belangrijkste prioriteiten daarbij voor de gehele keten zijn:

- het bevorderen van duurzame en marktconforme verhoudingen tussen belanghebbenden in de voedselvoorzieningsketen;
- het verwezenlijken van een grotere transparantie door de gehele keten om de concurrentie aan te moedigen en de keten beter bestand te maken tegen grote schommelingen in de prijzen;

- het bevorderen van de integratie en het concurrentievermogen van de Europese voedselvoorzieningsketen in alle lidstaten.

Voorts is het van belang een goed mededingingsbeleid te handhaven. Voor agrarische producenten biedt de integrale marktordering van de EU voor agrarische producten mogelijkheden om samen te werken in producentengroeperingen en coöperaties. Dit wordt via het GLB ook gestimuleerd. Ik vind het van belang dat wij effectie gebruik maken van de ruimte die de huidige mededingingsmaatregelen bieden. Hier wordt in de *High Level Group* Zuivel bijzondere aandacht aan geschonken.

De leden van de CDA-fractie vragen mij voorts naar specifieke beïnvloedingsmomenten bij de behandeling van de Mededeling over de voedselvoorzieningsketen. Zoals gebruikelijk zal ik het kabinetstandpunt over de Mededeling doorlopend inbrengen bij Commissie, Voorzitterschap en andere lidstaten. Resultaten van de nationale hoorzittingen zullen conform de wens van de leden van de CDA-fractie meegenomen worden in de verdere oordeelsvorming en waar nodig en gewenst ingebracht worden in nationale en internationale fora. De status van de door de Europese Commissie 2008 opgerichte *High Level Group Food Industry* is zuiver adviserend. De *High Level Group Food Industry* is opgericht om de concurrentiekracht van de Europese levensmiddelenindustrie te versterken. De *High Level Group* heeft geen wetgevende bevoegdheden, maar is een overleg waarbij zowel vertegenwoordigers van lidstaten, de Europese levensmiddelenindustrie, detailhandel, brancheorganisaties en als non-gouvernementele organisaties zijn aangesloten. Het mandaat van de *High Level Group Food Industry* is onlangs verlengd tot 31 december 2010. Een van de aanbevelingen van de *High Level Group Food Industry* is de oprichting van een nieuw Europees forum in 2010 om de machtsverhouding in de voedselketen met de betrokken partijen te bespreken en tot gedragsregels te komen. De Europese Commissie heeft hiervoor het initiatief. Ik juich de oprichting van een dergelijk forum toe.

De leden van de CDA-fractie vragen naar de aanstelling van een toezichthouder voor de voedselketen in het Verenigd Koninkrijk (VK). Voor de beschrijving van de situatie in het VK verwijs ik u naar een brief van 17 december 2009 aan uw Kamer van de minister van Economische Zaken over de problematiek rondom inkoopmacht (TK 2009–2010, 32 123 XIII nr. 46).

De Britse staatssecretaris voor consumentenzaken kondigde op 13 januari jl. aan het voorstel van de Britse mededingingsautoriteit voor een nieuwe toezichthouder voor de voedselketen te accepteren. De Britse mededingingsautoriteit heeft een nieuwe gedragscode voor de voedselketen opgesteld, die de reeds bestaande gedragscode voor supermarkten moet gaan vervangen.

De nieuwe gedragscode voorziet in een versterking en bredere toepassing van de reeds bestaande gedragslijnen. Deze nieuwe gedragscode voor de voedselketen treedt op 4 februari 2010 in werking.

Dierproeven

De leden van de PvdD-fractie vragen mij aan te geven hoe het verdere verloop van de herziening van de Dierproevenrichtlijn zal zijn. De voortgang van de herziening van de Dierproevenrichtlijn is sterk verweven met de ambities van het voorzitterschap van de Raad. Het inkomend Spaanse voorzitterschap heeft laten weten het stokje voortvarend over te nemen van de het vorige voorzitterschap. Het onderwerp is nog niet geagendeerd voor één van de komende Landbouw- en Visserijraden.

De leden van de PvdD-fractie vragen naar de huidige voorstellen voor de uitfasering van het gebruik van niet-humane primaten. Zoals ik in mijn brief met de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 14–16 december 2009 (TK 2009–2010, 21 501–32, nr. 373) heb aangegeven, zijn er data in het voorstel opgenomen waarna alleen nog maar primaten in het onderzoek worden betrokken die zelf nakomelingen zijn van in gevangenschap gefokte dieren. In de huidige voorstellen is die deadline vijf jaar na publicatie van een haalbaarheidsstudie door de Europese Commissie. De Europese Commissie moet deze studie binnen vijf jaar na omzetting van de richtlijn publiceren. Er is door de Europese Commissie overigens geen uitfasering van het gebruik van niet-humane primaten voorgesteld, maar een transitie naar het gebruik van tweede generatie niet-humane primaten. Voor het penseelaapje geldt overigens dat deze deadline direct na omzetting van de richtlijn ligt. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft in het standpunt op deze richtlijn (TK 2008–2009, 30 168, nr. 12) aangegeven dat een vroege deadline een negatief effect kan hebben op het dierenwelzijn. Het nu voorgestelde tijdspad is realistisch en Nederland kan daarmee instemmen.

Visserij

TAC en quota

De leden van de PvdD-fractie vragen mij toe te lichten hoe het komt dat de TAC's van de bestanden waar weinig of geen informatie over beschikbaar is (over het algemeen) met 10 procent zijn gedaald, terwijl de Commissie 15 procent had voorgesteld.

De beleidsverklaring van de Commissie¹ geeft elf richtsnoeren voor het voorstellen van de TAC's voor 2010. Deze richtsnoeren hebben in eerste instantie transparantie en consistentie tot doel.

Op basis van haar richtsnoeren interpreteert de Commissie de wetenschappelijke adviezen van de *International Council for the Exploration of the Sea* (ICES) en kijkt ze welk richtsnoer volgens haar van toepassing is. Het vatten van specifieke, soms regionale adviezen met haar eigen merites in robuuste richtsnoercategorieën is lastig.

De richtsnoeren zijn van de Commissie (niet van de Raad) en over de definitie en toepassing van richtsnoeren is soms verschil van inzicht tussen de lidstaten en de Commissie. De Commissie ziet de richtsnoeren dan ook als start voor de discussie. Mochten lidstaten bezwaar maken, dan nodigt de Commissie hen uit om met zoveel mogelijk (wetenschappelijke) gegevens, waar ICES niet over beschikte, hun zaak te onderbouwen. Dit is in een aantal gevallen gebeurd, waardoor die TAC's geen 15 procent, maar minder sterk zijn gedaald. Dat dit in de meeste gevallen aan de hand zou zijn, kan ik niet onderschrijven, zeker niet voor de bestanden waar Nederland een belang in heeft.

De leden van de PvdD-fractie vragen mij voorts of ik dan ook van mening ben dat voor bestanden waar weinig of geen informatie over beschikbaar is, het volgen van het voorzorgsprincipe de beste handelswijze is, en of ik kan toezeggen daarvoor in het vervolg te zullen pleiten namens Nederland. Het voorzorgsprincipe is reeds uitgangspunt van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid en ook de adviezen van ICES zijn gebaseerd op dit principe. De biologische adviezen zijn zeer belangrijk. In de besluitvorming spelen niet alleen deze adviezen een rol. Zeker als de wetenschappelijke informatie zeer summier is, is ook andere informatie relevant, zoals aanlandingsgegevens, maar wordt ook rekening gehouden met sociale en economische overwegingen.

---

¹ COM(2009) 224.

De leden van de PvdD-fractie vragen mij ook om aan te geven op welke wijze ik invulling geef aan het besluit over wetenschappelijke quota en hoe de totale vangst dan wordt gecontroleerd. Zij vragen mij of zij ervan kunnen uitgaan dat op schepen, die in het kader van onderzoek vis vangen die niet wordt geteld voor de vangstquota, altijd onafhankelijke waarnemers aanwezig zijn, en hoe ik voorkom dat er in totaal meer vis gevangen wordt dan volgens de vastgestelde quota is toegestaan. De bepaling over wetenschappelijke quota bestaat al sinds jaar en dag. Ze is ook vastgelegd in de controleverordening (november 2009), welke op dit punt vanaf 1 januari 2011 van toepassing zal zijn. De nu vastgestelde bepaling dient als overbrugging in het jaar 2010. Het is een van de weinig beschikbare middelen om met bedrijfsschepen wetenschappelijk onderzoek te doen en betaalbaar te houden. Net als de Commissie vind ik het belangrijk dat dit soort onderzoek mogelijk blijft. Om misbruik te voorkomen, moeten dergelijke onderzoeken eerst gemeld worden bij de Commissie en moeten de vangsten geregistreerd worden bij de Commissie en bij ICES.

Voorkomen van de import van illegaal gevangen vis

De leden van de CDA-fractie vragen aandacht voor de garnalensector, die zijn gevangen garnalen in derde landen laat pellen, en verzoeken mij om mij in Europees verband in te zetten voor een praktisch uitvoerbare regeling voor deze grijze garnalen, zonder onnodig veel administratieve lasten. Reeds voor de jaarwisseling heb ik met het Productschap Vis afgesproken dat zij de uitvoering van dit deel van de regeling voor hun rekening nemen. Ik ben bereid samen met de sector te zoeken naar een nog efficiëntere aanpak van de uitvoering. Ik zeg hierbij wel uitdrukkelijk dat deze gevonden moet worden binnen de bestaande regelgeving. De Commissie zal geen uitzonderingen voor specifieke sectoren op de bestaande regelgeving accepteren.

Pulsvisserij

De leden van de CDA-fractie hebben mij gevraagd hoe dit rapport tot stand is gekomen wat en de rol is geweest van Imares. Het betreffende onderzoek is voortgekomen uit aanvullende vragen van *International Council on the Exploration of the Sea* (ICES) op een eerder uitgevoerd onderzoek naar de pulskor, waarop door ICES voor een groot deel positief is gereageerd. De aanvullende vragen betroffen de effecten van de pulskor op kabeljauw, kraakbeenvissen (haaien en roggen) en bodemdieren. Dit onderzoek is zeer complex met specifieke wetenschappelijke kennis, die met name in de geledingen van ICES is te vinden. Deze zijn dan ook betrokken bij de opzet van het onderzoek. Vervolgens is op initiatief van het ACOM Advisory Committee van ICES (ACOM) de opzet en de resultaten van het onderzoek getoetst door onafhankelijke internationale mariene deskundigen. Dit heeft geleid tot een advies van het ACOM aan de Europese Commissie (zie website ACOM). Het onderzoek van IMARES is uitgebreid, zorgvuldig, extern en onafhankelijk getoetst, binnen de regels die daarvoor gelden bij ICES. Een second opinion vind ik niet opportuun.

De kritiek die de leden van de CDA-fractie uitten over de onderzoeksresultaten herken ik niet. Ik verwijs u naar de zorgvuldige beoordeling van de deskundigen van ICES en hun opmerkingen dat het onderzoek deugdelijk is uitgevoerd.

De leden van de CDA-fractie vragen mij hoe ik nu in EU-verband ga reageren op dit onderzoek wat de uitkomsten van dit rapport betekenen voor het besluitvormingstraject over de Europese verordening die een

generieke toelating van pulsvisserij mogelijk moet maken. Het onderzoek van IMARES is in mijn opdracht uitgevoerd en ik kan mij vinden in de conclusies. Er is geen sprake van dat de pulskorvisserij op achterstand wordt gezet. De reden dat nu geen besluit is genomen over de generieke toelating van de pulskor heeft niets te maken met de resultaten van het onderzoek, maar wordt veroorzaakt door het uitstel van de besluitvorming over de nieuwe Verordening Technische maatregelen. Ik heb geen aanwijzingen dat een besluit over deze Verordening en daarmee een besluit over de generieke toelating van de pulskor, niet uiterlijk medio 2011 genomen kan worden.

De leden van de CDA-fractie vragen zich af of ik bereid ben om te bevorderen dat er zo spoedig mogelijk vervolgonderzoek komt waarmee de nu ontstane discussiepunten over mogelijk negatieve aspecten van pulsvisserij, snel uit de wereld worden geholpen. Ik ben inmiddels met IMARES in overleg over vervolgonderzoek gericht op de vermindering van de resterende negatieve aspecten van de pulskorvisserij. Dat is ook van belang voor het proces van besluitvorming over de generieke toelating van de pulstechniek.

De leden van de CDA-fractie vragen zich af of ik ook mogelijkheden zie om de beperking dat slechts 5% van de vissersvloot gebruik mag maken van pulsvisserij de komende tijd wat op te rekken. Zolang de tijdelijke verordening van kracht is, zie ik geen mogelijkheden de 5%-norm op te rekken. Mijn inzet is gericht op een toekomstige generieke toelating waarmee genoemde beperking vervalt.

De leden van de CDA-fractie vragen of ik bereid ben om binnen de bestaande budgettaire kaders de mogelijkheden te onderzoeken om vissers die nu besluiten om te investeren in een pulsvistuig, een financiële garantstelling te bieden waardoor het door hen geïnvesteerde kapitaal in een pulsvistuig, zoveel mogelijk gegarandeerd is. Gelet op de grote economische en ecologische voordelen van de pulstechniek en de bereidheid van visserijondernemers om in de techniek te investeren, zie ik op dit moment geen reden een specifieke garantstellingregeling in te stellen. Mijn inzet blijft gericht op een permanente toelating van deze techniek. Dat is waar de ondernemers het meeste baat bij hebben. Mocht er in de toekomst onverhoopt een negatief Raadsbesluit genomen worden over een generiek gebruik van de pulstechniek, dan zal ik mij ervoor inzetten dat de bestaande 5% van de vloot de pulstechniek kan blijven inzetten voor de termijn die normaal als afschrijving voor een dergelijke investeringen geldt.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe de verdeling over de verschillende vissersschepen plaatsvindt als maximaal 5% van de Nederlandse vloot gebruik mag maken van pulsvistuig. Ook vragen de leden van de CDA-fractie welke voorwaarden worden gesteld aan die vissers die een aanvraag indienen voor gebruik van een pulsvistuig en welke eisen worden gesteld aan de termijn waarbinnen het pulsvistuig ook daadwerkelijk operationeel is. Er is geen verdeling over sectoren voorzien. De 5%-norm correspondeert met ca. 20 schepen. Vissers die belangstelling hebben met de pulstechniek te vissen, dienen hiertoe een verzoek aan mij te richten. Toestemming wordt verleend als de aanvrager door middel van een ondertekende koopovereenkomst kan aantonen dat hij binnen 9 maanden een pulsinstallatie op zijn schip laat installeren. Deze aanvragen worden op de zogeheten 5%-lijst geplaatst. Als de installatie binnen de periode van 9 maanden niet operationeel is, vervalt de toestemming en wordt deze verleend aan de eerstvolgende aanvrager op de lijst.

De leden van de CDA fractie vragen mij in hoeverre de Nederlandse overheid er op toe ziet dat er gelijke voorwaarden en specificaties gaan gelden voor de verschillende varianten van pulsvisserij-systemen die nu op de markt worden gebracht. Met uw stelling ben ik het voor een groot deel eens, met name als het gaat om de duurzaamheid. Aan de andere kant is bij een innovatief product als de pulskor in dit traject niet alles in stringente voorwaarden vast te leggen. Dit zou de verdere ontwikkeling in de weg kunnen staan. Verder wijs ik er op dat op dit moment een aantal voorwaarden geldt, vastgelegd in de eerdergenoemde derogatie, waaraan de visserij met de pulstechniek moet voldoen. Deze voorwaarden behelzen onder andere de maximaal toelaatbare spanning waarmee mag worden gevestigd en gelden voor alle systemen die op de markt komen. Het (vervolg)onderzoek dat ik IMARES zal vragen uit te voeren, zal zich richten op het kunnen stellen van nadere voorwaarden, die vooral gericht zijn om de negatieve effecten van de pulskor te mitigeren. Vervolgens is het dan aan de EC om dit te vertalen in nadere voorschriften in de Technische maatregelen.

De leden van de PvdD-fractie vragen zich af hoe ik deze schadelijke effecten voor kabeljauw en andere rondvissen nu beoordeel? Naast evidente voordelen kent de pulskor inderdaad dit nadeel. Dit is één van de onderwerpen waar in het onderzoek in de komende jaren aandacht aan zal worden besteed.

De leden van de PvdD-fractie vragen mij welke variëteit aan sterktes ik precies toesta in de praktijktoepassing van de pulskor. In de praktijk van de Nederlandse pulskorvisserij wordt de variëteit aan pulssterktes toegestaan zoals die zijn vastgelegd in de tijdelijke Verordening, voorheen bijlage 3 van de TAC/Quotaverordening.

De PvdD vraagt mij hoe ik om ga met de constatering van de ICES-onderzoekers dat de resultaten de laboratoriumonderzoeken niet zomaar kunnen worden vertaald naar de daadwerkelijke visserij. In het algemeen zijn uitkomsten van wetenschappelijk laboratoriumonderzoeken niet steeds één op één te vertalen naar de praktijk. De relevantie van de laboratoriumopstellingen, zoals bij onderdelen van het onderhavige ICES-onderzoek, is echter dat hiermee zeer gericht de effecten van de pulstechniek op het ecosysteem kunnen worden gemeten. De uitkomst hiervan heeft daarmee grote relevantie voor de effecten van het pulstuig in de visserij op praktijkschaal. Daarin ligt de waarde van het ICES-onderzoek.

De leden van de PvdD-fractie vragen mij te reageren op de opmerking van ICES dat vanwege «commerciële geheimhouding» de karakteristieken van de pulsen zoals frequentie, duur en voltage niet vrij beschikbaar zijn, wat een goede beoordeling van de impact van de pulsen op doelsoorten en niet-doelsoorten in de weg staat. De commerciële geheimhouding van de pulskarakteristieken heeft betrekking op de beschikbaarstelling aan derden in het economisch verkeer. De wetenschappers die de onderzoeken hebben uitgevoerd, als ook de ICES-reviewcommissie hebben inzicht gehad in de karakteristieken van de pulsen zoals frequentie, duur en voltage.

De leden van de PvdD-fractie vragen wat voor mij leidend is: werkelijke duurzaamheid of de stimulering van nieuwe technieken, ongeacht hun precieze effecten, om maar te kunnen blijven vissen? Mijn beleid is erop gericht de visserij te verduurzamen en negatieve effecten op ecosysteem te verminderen. De ontwikkelingen van de pulstechniek, als alternatief voor de traditionele boomkorvisserij, is één van de onderdelen van dit beleid. In 2006 zijn in verschillende ICES-onderzoeken de effecten van de pulsvisserij op het ecosysteem onderzocht. ICES stelde in 2006 dat het

systeem zowel ecologische als economische voordelen heeft ten opzichte van de traditionele boomkorvisserij te weten:

- een substantieel verminderde bodemberoering
- minder discards
- tot 50% brandstofbesparing (ook reductie CO₂-reductie)

In het nu voorliggende ICES-onderzoek komt ICES tot de conclusie dat:

- er minimale effecten zijn op bodemdieren als zeesterren, schelpdieren
- er minimale effecten zijn op kraakbeenvissen als haaien en roggen

De effecten op kabeljauw geven aanleiding tot nader onderzoek.

De overall positieve uitkomst van de onderzoeken is de reden dat ik de verdere ontwikkeling van de pulstechniek als duurzaam alternatief voor de boomkorvisserij van belang acht en die ontwikkeling blijf steunen.

De leden van de PvdD-fractie willen duidelijkheid over het gebruik van de ontheffing de komende anderhalf jaar, en willen van mij weten wat mijn precieze inzet ten aanzien van de pulskor zal zijn in de komende periode. Besluitvorming over de pulsvisserij is onderdeel van de besluitvorming over de verordening Technische Maatregelen. Tijdens de Landbouw- en Visserijraad in november 2009 werd geen overeenstemming bereikt over het voorliggende voorstel. Het is nu aan de Europese Commissie en het EU-voorzitterschap om te besluiten over de verdere procedure voor agendering en besluitvorming over de genoemde verordening. Het is mijn inzet er aan bij te dragen, mede door in te zetten op aanvullend onderzoek, dat de Raad binnen anderhalf jaar een verantwoord besluit neemt over een generieke toelating van de pulstechniek in de Europese visserij.

Gezien de grote ecologische en economische waarden van de Noordzee en de noodzaak deze ook voor toekomstige generaties in stand te houden, verzoeken de leden van de PvdD-fractie mij om tenminste in de beschermde gebieden in de Noordzee de boomkorvisserij zo snel mogelijk te verbieden. Zij vragen of ik kan aangeven of ik bereid ben aan dit verzoek te voldoen. Beschermde gebieden in de Noordzee worden ingesteld om bepaalde natuur(instandhoudingsdoelstellingen) te beschermen. De maatregelen t.o.v. de visserij die in die gebieden worden genomen, zullen dan ook tot doel hebben om die instandhoudingsdoelstellingen te realiseren. Tegen die achtergrond is een generiek verbod op de boomkorvisserij met de wekkerketteringen niet aan de orde. Per gebied en per instandhoudingsdoelstelling zal worden bezien wat de beste maatregel is om de natuur te beschermen. Dit betekent dus dat er wel degelijk voorwaarden aan het bestaande gebruik kunnen en zullen worden gesteld, bijvoorbeeld aan de visserij met wekkerketteringen, maar dat het nu niet mogelijk is om in abstracto een maatregelenpakket te definiëren. Dit gebeurt in een proces waarbij zowel de natuurorganisaties als het bedrijfsleven intensief bij betrokken worden. Ik heb recentelijk de heer Heijkoop, waarnemend burgemeester te Oostflakkee, gevraagd dit proces te gaan leiden.

Blauwvintonijn

De leden van de PvdD-fractie vragen mij aan te geven wat de conclusies en insteek van de Raad zijn over de eventuele toetreding van de EU tot het verdrag voor de instandhouding van de zuidelijke blauwvintonijn, een besluit dat op de afgelopen Raad als A-punt was geagendeerd, en of dit was gebaseerd op een zorg over de instandhouding van de blauwvintonijnpopulatie. De leden van de PvdD-fractie vragen daarnaast of de Raad hierdoor voor effectievere bescherming kan zorgen en zo ja, wat in het

kader van dit verdrag de mogelijkheden zijn tot bescherming van deze ernstig bedreigde vissoort.

De Europese Commissie heeft vorig jaar in oktober een aanbeveling voorgelegd aan de Raad, waarin wordt voorgesteld om lid te worden van de *Convention on the Conservation of Southern Bluefin Tuna* (CCSBT). De Raad heeft in haar conclusies, die in december als A-punt zijn aangenomen, steun gegeven aan dit voornemen.

De EU is momenteel cooperating, *non-member* van de CCSBT. De hoofdreden van de Commissie om het lidmaatschap aan te vragen, is gelegen in het feit dat er bij het beheer van de zuidelijke blauwvintonijn, de blauwvintonijn in de Atlantische Oceaan en die in de Middellandse Zee, veel overeenkomsten en gelijke uitdagingen bestaan. De EU heeft in deze organisatie, die de bestanden beheert op basis van toegestane vangsthoeveelheden, alleen een klein bijvangstquotum. De EU zal de huidige Verdragsluitende Partijen van de CCSBT (Nieuw-Zeeland, Australië, Zuid-Korea, Japan, Indonesië, Taiwan) verzoeken te mogen toetreden als volwaardig lid. Naar mijn oordeel kan het EU-lidmaatschap van deze Conventie een bijdrage leveren aan een meer effectief beheer.

De leden van de PvdD-fractie vragen mij voorts aan te geven welke landen wel voelden voor het Nederlandse voorstel voor het sluiten van de Europese wateren voor visserij op de blauwvintonijn, welke mogelijkheden ik zie om de komende tijd medestanders te zoeken voor mijn standpunt, en op welke wijze ik de komende tijd uitvoering zal geven aan de aangenomen motie op dit punt.

De Commissie heeft het voorstel tot sluiting van de visserij op blauwvintonijn in EU-wateren afgewezen omdat een dergelijk – volgens de Commissie zeer vergaand – besluit het functioneren van de *International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas* (ICCAT) zou ondermijnen. In de ogen van de Commissie heeft de ICCAT-jaarvergadering bevredigende resultaten opgeleverd. Het Zweedse voorzitterschap schaarde zich achter de Commissie. De andere lidstaten hebben zich niet expliciet uitgesproken over het voorstel, maar de opvatting leeft breed in de Raad dat de huidige afspraken een zeer belangrijke stap voorwaarts zijn. Alle lidstaten achten ICCAT de aangewezen organisatie om afspraken te maken over het beheer van de tonijnbestanden. Ik zal mij in dat kader blijven inzetten voor beheermaatregelen die daadwerkelijk leiden tot herstel van het blauwvintonijnbestand. Tegelijkertijd ben ik er voorstander van om ook de instrumenten van de *Convention on International Trade in Endangered Species* (CITES) in te zetten. Ik heb vorig jaar het voorstel van Monaco gesteund om de blauwvintonijn op bijlage I van CITES te plaatsen. Tijdens de volgende CITES Conferentie van Partijen, die van 13 tot en met 25 maart in Doha gehouden zal worden, zal de EU conform een afgestemd standpunt stemmen. De Commissie heeft nog geen voorstel gedaan voor een gezamenlijke positie van de lidstaten. In de gesprekken hierover zal ik mijn eerdere stellingname ten aanzien van de inzet van de CITES-instrumenten handhaven. Daarbij teken ik wel aan dat ik eveneens hecht aan één goed afgestemd EU-standpunt.

Doornhaai

De leden van de PvdD-fractie vragen mij hoe ik de intentieverklaring beoordeel van de Raad en de Commissie, om pas in 2011 de weg in te slaan van het op nul stellen van bijvangsten voor doornhaai.

De leden van de PvdD-fractie verzoeken mij bovendien de huidige stand van zaken met betrekking tot eventuele bijvangsten van doornhaai door Nederlandse schepen te geven en daarbij aan te geven op welke wijze ik

deze in 2010 naar nul denk te gaan reduceren. In vervolg op de motie Ouwehand-Waalkens heb ik gepleit voor een verbod op het aanlanden van doornhaai.

Voor dit voorstel was geen meerderheid in de Raad te vinden. Wel is besloten dat er geen gerichte visserij meer is op deze soort en dat de TAC met 90 procent gereduceerd is, inclusief de bepalingen dat de aangelande vis niet langer mag zijn dan één meter en niet meer dan tien procent van de totale vangst in versgewicht uit doornhaai mag bestaan. In 2009 hebben Nederlandse vissers op de Noordzee 1,6 ton van het quotum van 9 ton gevangen. Bijvangsten kunnen nooit helemaal voorkomen worden. Om te kijken hoe we deze bijvangsten toch verder kunnen voorkomen, heb ik uw Kamer in 2009 reeds toegezegd dit met de Nederlandse sector en de maatschappelijke organisaties te zullen bespreken.

Aanlanden bijvangsten

De leden van de PvdD-fractie vragen op welke manier ik uitvoering zal geven aan de aangenomen motie Ouwehand¹ om mij in Europees verband in te zetten voor het verplicht laten aanlanden van bijvangsten. De huidige wetgeving staat niet toe dat ondermaatse vis aangeland wordt. Om dit wél mogelijk te maken moet de Europese regelgeving ingrijpend gewijzigd worden. Ook zal de sector hierop moeten kunnen anticiperen. Zoals u in mijn visie op de herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) hebt kunnen lezen, ben ik voorstander van een discardsban. Dat houdt in dat ongewenste bijvangsten voorkomen worden en eventuele bijvangsten aan land worden gebracht. Deze positie zal ik dus ook uitdragen in de Europese discussie over een nieuw GVB. Ik zal tevens diverse middelen aanwenden om nu al te proberen de ongewenste bijvangsten te verminderen. Zo is tijdens de Raad van december besloten dat Nederland een plan indient en zal uitvoeren om de bijvangst van kabeljauw te beperken.

Aquacultuur

De leden van de PvdD-fractie constateren dat ik tijdens het algemeen overleg Verduurzaming aquacultuur in Nederland op 30 september 2009² heb toegezegd het Europese actieprogramma met betrekking tot een strategie voor duurzame kweek aan de Kamer te zenden op uiterlijk 1 januari 2010 en merken op dat dit nog niet is gebeurd. De leden van de PvdD-fractie verzoeken mij dit Europese actieprogramma voor 19 januari naar de Tweede Kamer te sturen of, als dit niet mogelijk is, aan te geven op welke termijn dit wel gaat gebeuren. In de aangenomen Raadsconclusies inzake de mededeling over een duurzame ontwikkeling van de aquacultuur³, is de Commissie gevraagd een actieplan te maken. De Commissie heeft tijdens de Raad van juni 2009 aangegeven dat ze eind 2009 dit actieplan zou presenteren en ook voortgangsverslagen aan de Raad zou toezenden.

Uit contacten met de Commissie blijkt nu dat zij momenteel geen toegevoegde waarde ziet in het opstellen van een actieplan, vanwege het feit dat acties reeds in de mededeling zijn weergegeven. De Commissie heeft aangegeven dat zij werkt aan de implementatie van de in de mededeling genoemde acties.

---

¹ 32 201, nr. 5.

² 22 112, nr. 945.

³ COM(2009) 162.